

DZIEŃ BYDGOSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Dziśjszy numer liczy 16 str.	Redaktor przyjmuje odzwonienie od godz. 10-12 w poł.	Redaktor naczelny i Wydawca: Dr. Adam Brzeg	Konto czekowe P. K. O. Nr. 167.315	Cena numeru w Bydgoszczy i na prowincji gr 20
	Redakcja i Administracja: Mostowa 6, Te. 22-18	Tel. Redakcji i Administracji 22-18		

Oddział: Gdańsk, Stadtgraben 5, telefon 214-24 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, Staro-Żynkowa 5, tel. 442.

Rok II. Bydgoszcz, niedziela 22 lutego 1931 Nr. 42

Atak niemieckich milionów Rząd Rzeszy powraca do tradycji bismarkowskiego hasła „Drang nach Osten“

(z) Warszawa, 21. 2. (Tel. wł.). Jak już wczoraj donosiliśmy pokrótce — gabinetowi Rzeszy Niemieckiej przedłożony został projekt ustawy o zarządzaniach specjalnych w sprawie niesienia pomocy dla obszarów wschodnich Rzeszy, graniczących z Polską. Zarządzenia te dotyczą Prus Wschodnich, Górnego Śląska niemieckiego, okręgów graniczących z Pomorzańskiem i Pomorzem, okręgów Głogów i Frysztat oraz kilku okręgów prowincji brandenburskiej. Na zasadzie specjalnej ustawy, mającej wejść w życie równocześnie z temi zarządzeniami, mają być pozbawione przyspieszone prace kolonizacyjne.

W latach budżetowych 1932 do 1936 przewidziane są w budżecie specjalne sumy na obniżenie podatków komunalnych, taryfy przewozowej na kolejach i taryfy żeglugaowej w kanale królewieckim.

Cała ta ustawa, t. zw. „Osthilfegesetz“, głosi, że w wymienionych latach budżetowych rząd Rzeszy ma zarezerwować sumę 20 milionów marek rocznie dla złagodzenia kryzysu w różnych dziedzinach gospodarczych i kulturalnych, oraz dla wykonania innych zarządzeń, mających na celu wspieranie ludności. Minister wyżywienia i rolnictwa upoważniony został do obniżenia stopy procentowej pożyczek melioracyjnych aż do 1 proc. Oprócz tego mają być specjalnie uwzględnione sumy na rozbudowę sieci kolejowej, ulepszeń portowych i sieci elektrycznej. Celem zaspokojenia potrzeb kredytowych przemysłu w Niemczech wschodnich mają być udzielane kredyty do wysokości 15 milionów marek ze środków, przekazanych na podstawie specjalnej ustawy.

Rząd niemiecki został upoważniony do zużytkowania sumy 130 milionów marek

na budowę nowych linii kolejowych w Pruszech Wschodnich, na Górnym Śląsku i na pograniczu Poznańskiego.

Bardzo wielkie sumy, wynoszące rocznie od 50 milionów do 135 milionów, przeznaczone są w wymienionych latach budżetowych na rolnictwo. Ogółem przewidzianych jest 500 milionów marek na ten cel na zasadzie specjalnej ustawy.

Ponadto plan pomocy dla rolnictwa

przewiduje, że minister finansów upoważniony jest do żyrowania wspólnie i równomiernie z właściwymi rządami krajowemi pożyczek dla celów oddłużenia rolnictwa aż do łącznej sumy 200 milionów marek.

W wymienionych latach budżetowych budżet Rzeszy pozbawiony ma rocznie 50 milionów marek na popieranie akcji osadniczej.

Imponujące wyniki polskich prac lotniczych

mimo niesłychanych trudności — rezultatem lat ostatnich

Warszawa, 21. 2. (PAT.). Departament aeronautyki Ministerstwa Spraw Wojsk. urządził dziś konferencję prasową, połączoną z pokazem samolotu myśliwskiego „P. 6“, zwiedzeniem państwowych zakładów lotniczych i polskich zakładów Skody.

Po pokazie samolotu myśliwskiego „P. 6“ i wykonaniu przez kpt. Orlińskiego brawurowego lotu pokazowego, nastąpiło zwiedzenie polskich zakładów lotniczych.

Specjalną uwagę zwracała na siebie konstrukcja pierwszego płatowca komunikacyjnego, wykonanego całkowicie z metalu. Następnie uczestnicy konferencji udali się do polskich zakładów Skody na Okęcie, gdzie zwiedzieli fabrykę silników lotniczych, kabli elektrycznych oraz fabrykę silników elektrycznych.

Po kilkugodzinnym zwiedzeniu polskich zakładów Skody odbyła się konferencja prasowa,

w której wzięli udział m. in. dyrektor polskich zakładów Skody Heine, szef departamentu aeronautyki płk. Rayski oraz szef inżynierii wojskowej płk. Abczyński. Dyr. Heine przedstawił w krótkim przemówieniu zarys polskich zakładów lotniczych Skody. Po przemówieniu dyr. Heine zabrał głos szef dep. aeronautyki płk. inż. Rayski, który stwierdził, że jedną z dobrych stron braku dłuższego kontaktu z przedstawicielami prasy jest to, że można im przedstawić imponujący wynik pracy ostatnich lat w tej dziedzinie. Na zakończenie szef inżynierii wojskowej płk. Abczyński wspominał o niesłychanych trudnościach, na jakie narażona jest wytwórczość samolotów polskich, o ile chodzi o dostawę materiałów. Płk. Rayski udzielił następnie szeregu wyjaśnień, dotyczących lotnictwa, jak też i produkcji samolotów.

Amerikanin — dyktatorem kolejowym Rosji Sowieckiej

Przed rozbudową rosyjskiej sieci kolejowej

(z) Warszawa, 21. 2. (Tel. wł.). Wczoraj przejeżdżał przez Warszawę w drodze do Moskwy jeden z najwybitniejszych amerykańskich fachowców kolejowych, Charles A. Gill, szef służby amerykańskiego towarzystwa kolejowego „Baltimore-Ohio Railway“, które za pośrednictwem „Arcosu“ w Nowym Yorku podpisało umowę z rządem sowieckim, w myśl której został on naczelnym doradcą rządu sowieckiego w sprawach kolejnictwa.

Plenipotencje p. Gilla i program prac kolejowców amerykańskich na terenie Rosji Sowieckiej interesuje w wysokim stopniu Polskę ze względu na to, że Polska

mogłaby dostarczyć Rosji cały szereg materiałów żelaznych, a nawet parowozów i innych urządzeń kolejowych.

Gill otrzymał tak bardzo szerokie uprawnienia i kompetencje, iż uważany być może za istotnego dyktatora kolejowego Rosji Sowieckiej. Podlegać mu będzie 1 milion pracowników. Poza to będzie on miał do swej dyspozycji 154 inżynierów amerykańskich. Z tej liczby 37 inżynierów bawi już w Rosji, 19 inżynierów udaje się do Moskwy razem z p. Gillem. Reszta przybędzie drogą morską z Nowego Yorku wprost do Leningradu.

Przed majestatem najwyższego dyktarza Rzplitej chyli się kornie cały Śląsk

(z) Warszawa, 21. 2. (Tel. wł.). P. Prezydent Rzplitej opuścił wczoraj o godz. 9 wiecz. Wisłę i udał się do Warszawy.

Podczas pobytu p. Prezydenta w Wisle odbył się szereg manifestacji na cześć Prezydenta Rzplitej. Ludność Górnego Śląska manifestowała swe uczucia dla Prezydenta Rzeczypospolitej przez szereg zbiórek i uroczystości.

Podczas jednej z tych uroczystości ks. biskup dr. Adamski złożył w imieniu duchowieństwa i wiernych swej diecezji hołd p. Prezydentowi, podkreślając konieczność współpracy z Rządem wszystkich czynników w państwie dla dobra Polski.

Podczas swego pobytu w Wisle p. Prezydent zwiedzał w szeregu wycieczek Górny Śląsk.

Ojciec św. na ofiarę wybuchu wulkanu na Jawie

Haga, 21. 2. (PAT.). Ojciec św. Pius XI. nadesłał 4.000 guldenów holenderskich dla ofiar wybuchu wulkanu Merapi w Indjach holenderskich. Nuncjusz msgr. Schioppa wręczył tę kwotę księciu małżonkowi Henrykowi, przewodniczącemu honorowego komitetu. Ojciec św. wyraźnie zaznaczył, że dar jest przeznaczony dla wszystkich ofiar bez różnicy wyznania.

Koniec sesji komitetu finansowego Ligi Narodów

Genewa, 21. 2. (PAT.). Komitet finansowy Ligi Narodów przyjął tekst sprawozdania dla Rady Ligi Narodów, kończąc w ten sposób pracę bieżącej sesji. Następną sesję komitetu odbędzie się w czerwcu.

Ambasador Francji w min. Zaczkę

(z) Warszawa, 21. 2. (Tel. wł.). Min. Załeski przyjął wczoraj ambasadora Francji, p. Laroche.

Wicemin. Beck przyjął posła Bułgarii, p. Robeffa.

Arabowie Palestynu protestują przeciwko polityce filosemickiej Anglii

Jerozolima, 21. 2. (PAT.). Egzekutywa arabska ogłasza odezwę protestującą przeciwko ostatniemu piśmie Mac Donalda w sprawie polityki rządu angielskiego w Palestynie. Odezwa wzywa naród arabski do zjednoczenia się oraz do liczenia na własne siły i na łączność ze światem muzułmańskim. Żydzi — głosi odezwa — bojkotują Arabów. Obowiązkiem więc Arabów jest odplacić im tą samą monetą.

Prace budżetowe w komisji senackiej mają się ku końcowi

Warszawa, 21. 2. (PAT.). Senacka komisja skarbowo-budżetowa przystąpiła dziś do obrad nad budżetem emerytur i rent inwalidzkich. Sprawozdawca senator Szarski (BBWR) udowodnił cyfrowo, że wzrost wydatków na emerytury nie wynika z powiększenia liczby młodych emerytów, ale z braku ustawy emerytalnej, a także rządowych składek. Z tego też powodu konieczna jest odpowiednia reforma. Sprawozdawca wniosł o przyjęcie budżetu bez zmian. W dyskusji, jaka się wywiązała, zabierali głos senatorowie Zaczek (BBWR), Skoczylas (BBWR), Dębicki (PPS), Lempke (BBWR) oraz senator Mazala.

Następnie dział długów państwowych referował senator Szarski (BBWR). Referent zaproponował przyjęcie tego budżetu w brzmieniu sejmowym. W dyskusji nikt głosu nie zabierał.

Na tem obrady wyczerpano. Następną posiedzenie odbędzie się w dn. 24 bm. o godz. 16 tej. Na porządku dziennym referat generalny oraz budżet Ministerstwa Skarbu.

Posel ukraiński skazany na 3 miesiące więzienia

Lwów 21. 2. (PAT.) Wczoraj o godz. 5 pop. zapadł wyrok w procesie przeciw posłowi Un-do Władysławowi Kochanowi. Sąd skazał posła Władysława Kochana na 3 miesiące więzienia.

Rząd przyspiesza roboty sezonowe dla złagodzenia bezrobocia i kryzysu gospodarczego

(z) Warszawa 21. 2. (tel. wł.) W związku z programem rządu przyspieszenia tegorocznych robót sezonowych dla uruchomienia funduszy i dla zajęcia bezrobotnych Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów polecił poszczególnym ministerstwom i instytucjom, aby przedłożyły mu sprawozdanie, jak dalece wykonane zostały zarządzenia, wydane w styczniu i lutym rb.

Według informacji miarodajnych prace przygotowawcze dla wcześniejszego uruchomienia robót sezonowych zostały już ukończone. Wiele kontraktów zostało pozawieranych — reszta znajduje się w ostatnim stadium załatwienia.

Akcja rządu łączy się ze sprawą wydanych przemysłowi zamówień, — pozostających w związku z temi robotami.

Biuro Ekonomiczne prezesa Rady Ministrów ustaliło wysokość sum, — mających być zużytych w tym celu. Jeśli dopiszą warunki atmosferyczne, roboty sezonowe rozpoczną się już w połowie marca.

Do akcji tej rząd przypisuje dużą wagę ze względu na możliwość złagodzenia bezrobocia i poprawy w sytuacji wielu przedsiębiorstw.

Dzieje miłości i śmierci w cyrku

W Kopenhadze uległa w ostatnich dniach nieszczęśliwemu wypadkowi znana amerykańska akrobatka na trapezie, Liljan Leitzel, która podczas występu w „Valencji” runęła z wysokości 14 mtr. na ziemię i w następstwie odniesionych ran zmarła.

Śmierć sławnej akrobatki na trapezie wywołała głębokie wrażenie.

Zgon Liljany Leitzel jest czemś więcej niż tragicznym kresem niebezpiecznego zawodu. Jest on brutalnym zakończeniem wysoce romantycznej miłości.

Małżonkiem zmarłej artystki był człowiek, jedyny na świecie, który umie wykonać potrójne salto mortale na trapezie, Alfredo Codona.

Znany go wszyscy z jednego z najlepszych filmów niemieckich „Variete”, w którym sławny Alfredo wraz ze swoim bratem Lalo i miss Vera Brue wykonuje swoją karkołomną sztukę, zapierającą dech w piersiach widzów.

W chwili wypadku Liljany Leitzel w Kopenhadze Codona występował w berlińskim „Wintergardenie”. Na wiadomość telegraficzną o wypadku małżonki, otrzymaną w nocy, Codona rano specjalnym samolotem odleciał natychmiast do Kopenhagi.

MAŁA LILJANA NA TRAPEZIE.

Alfredo Codona i Liljan Leitzel spotkali się poraz pierwszy na arenie cyrku, gdy Codona liczył lat 20. Liljan dawno już była wielką i uwielbianą gwiazdą. Na wszystkich arenach ustawała praca z chwilą, gdy mała blondynka zawisała na trapezie. Codona był wówczas nieznanym jeszcze artystą, i spoglądał z drżeniem ku małej Liljanie, pracującej wysoko pod dachem cyrku. Wykonywała ona swą niebezpieczną pracę bez siatki ochronnej.

Kiedy pewnego razu schodziła z trapezu, stanął przed nią i rzekł:

„Pani nie wolno pracować dłużej bez sieci. Jest to nonsens. Może to się źle skończyć”.

PIERWSZE WYZNANIE MIŁOŚCI.

„Co to pana może obchodzić?” — zapytała ze zdumieniem mała diva cyrkowa.

„Ponieważ panią kocham”.

Powiedział to prosto i szczerze, prawie z odcieniem gniewu w głosie. Orkiestra grała właśnie marsza, na arenie galopowały konie a oni oboje stali między błaznami cyrkowymi i akrobatami; patrzeli sobie w oczy.

Byli dziećmi cyrku. Matka Liljany była znaną akrobatką, która występowała do swego 60 roku życia. Rodzice Alfreda byli również akrobatami powietrznymi i właścicielami cyrku. Oboje rozumeli się i — pokochali na całe życie.

Działo się to w Chicago przel 18 laty. Alfredo Codona był biedny. Nie posiadał jeszcze nazwiska. Nie posiadał jeszcze w swoim repertuarze numeru, o którymby

„mówiono”. Imię Liljany natomiast widniało tłustymi literami na wszystkich plakatach, mimo że liczyła dopiero lat 18.

POTRÓJNE SALTO.

Nastąpiły długie lata ciężkiej rozłąki i ciężkiej mozolnej pracy. Codona postanowił ćwiczyć potrójne salto na trapezie. Dwu-krotne już umiał. Ćwiczył niezamordowanie swoje potrójne salto mortale. Historia potrójnego salto zroszona jest obficie krwią. Niezliczona ilość artystów, którzy ubiegali się o zdobycie tej sztuki, przypłaciła ją życiem. Wina w tem szalonego tempa, w którym salto musi być wykonane. Ciało artystów wirują z fantastyczną szybkością przez powietrze i już przy drugim obrocie artysta z powodu szalonej szybkości traci przytomność. Utrata przytomności jest w przeważającej ilości wypadków przyczyną katastrofy. Siatka ochronna nie zawsze ratuje tutaj od śmierci. Wielu artystów

zginęło już podczas upadku do siatki. Sznurowy siatki wciąż się bowiem głęboko w ciało, o ile artysta podczas upadku nie zdola wybalansować ciała.

Przez długie 5 lat ćwiczył Alfredo Codona ze swoim bratem Lalo codziennie potrójne salto. Bywało tak, że jednego dnia spadał on do 50 razy do siatki. Nieraz zaczynał już tracić cierpliwość.

MIŁOSNE LISTY I TULACZKA.

Lecz listy Liljany nadchodziły z niezwykłą punktualnością i... Alfredo zaciskał zęby.

Wreszcie udało się. Wr. 1920 wykonali bracia Codona poraz pierwszy w Colosseum chicagowskim potrójne salto mortale, i uzyskali od razu rozgłos światowy.

Lecz życie płynęło dalej twardym trybem. Co wieczór występ, co wieczór potrójne salto, co ranek próby, co ranek twardy trening.

Nowy Jork w nocy

Jest o Nowym Yorku piękna książka Pawła Meranda p. t.: „New-York” (przekład polski: Hellerówny — Tow. Wyd. Biblioteka Groszowa — Warszawa — 1931). Oto jak Paweł Morand opisuje drapacze nieba:

„Bez dachów z tarasami na szczytach zdają się oczekiwać na sterowce o sztywnej konstrukcji, śrubowce i skrzydlatych lu-

cym wyrzutem”.

Drapacz nieba jest jakgdyby symbolem Ameryki. W roku 1881 w Chicago, powstał pierwszy drapacz nieba na błoniach Michigan. Nieśmiałe dziesięć pięter. Dlaczego nie wcześniej? Na to, aby można było pomysł o drapaczach nieba, trzeba było europejskiego zmysłu wynalazczego, trzeba

dzi przyszłości. Trwają pionowo jak liczby, a okna ich idą za nimi: poziomo jak czworoboczne zera i mnożą je. Zakotwiczone w skałę schodzą w czterech lub pięciu piętach pod ziemię, niosąc w głębi swoje istotne narządy: maszyny elektryczne, centralne ogrzewanie, przynitowane do konstrukcji żelaznych, pełne przewodów i kabli podziemnych, potężnych belkowań, stalowych pylonów, wznoszą się nad poziom najwyższych pięter potwornym i wibrują-

było odkrycia t. zw. Portland-cementu angielskiego i niemieckiej stali Bessemera, trzeba było oprócz tego geniuszu francuskiego architekta Le Duc'a, który na długo przed rokiem 1880 pisał, że „można zbudować gmach, którego armatura byłaby z żelaza, a kamienna powłoka służyłaby do opasania i ochrony”. Zdjęcie: Widok na Nowy-York od strony Brooklynu na dzielnicy handlowej.

ARTUR MILLS

Tajemniczy znak

70) Powieść

— Tulów, ręce i nogi mogą pozostać tak jak są, tylko twarz upodobnijmy do twarzy waszej cesarskiej mości. To zadowoliliby Francuzów, którzy żywią wielki szacunek dla mądrości waszej cesarskiej mości, i ucieszyło poddanych waszej cesarskiej mości.

— Niech i tak będzie — odparł krótko cesarz, którym pomimo przeczornej uległości, wstrząsało oburzenie pomieszane ze strachem. Uwaga, że ucieszy swym posągiem poddanych nie ulagodziła go ani trochę. Pragnął, aby na straży jego grobu stanął cesarz Thyn, gdyż kapłani wmówili w niego, że opieka przodka zapewni mu wieczystą szczęśliwość.

— Dobrze więc. Jeżeli wasza cesarska mość da mi pozwolenie na udanie się do świątyni, przystąpię do pracy bez straty czasu.

Cesarz zawahał się.

— Nie wiem, co zrobić z temi szmaragdami — rzekł napół do siebie. Nie moje...

— Nie, nie twoje — pomyślał De-

nis, ale zmilczał. Oficjalnie nie wiedział o upiękczeniu posągu, gdyż po ukończeniu wstęp do świątyni był cudzoziemcem uzbrojony.

— Muszę to panu wyjaśnić — rzekł cesarz.

— Proszę bardzo — pomyślał Denis.

— Posąg mego przodka Thyna... to jest... uległ pewnym modyfikacjom zdobniczym. To ciekawa historia. Możeby pan pozwoił herbaty? — Klasnął w ręce. Wbiegli dwaj słudzy, z których jednego posłał po herbatę, a drugiego kopnął w kark za to, że się schylił, aby pozbierać kije, które chybiły celu.

— Tak, to ciekawa historia — ciągnął cesarz płynną francuszczyzną, — której nauczył się w Sorbonie. Thyn, jak panu wiadomo, był najpotężniejszym wodzem Annamitów. W trakcie swoich podbojów nagromadził on ogromne skarby, wśród których znajdowały się piękne szmaragdy podarowane mu przez cesarza Chin, jego ulubione szmaragdy. Czując się blis-

kim śmierci, zaczął sobie budować naszym zwyczajem grobowiec i rozkazał postawić w świątyni swój posąg ze złota, ozdobiony temi szmaragdami. Annamici byli w owym czasie w wojnie z Wielkim Mogołem. Odbyła się wielka bitwa zakończona naszą klęską. W ręce nieprzyjaciela wpadły wielkie łupy, a między innymi te szmaragdy.

Później podbiliśmy hordy Wielkiego Mogola i przepędzili je do Indyi, ale szmaragdy przepadły. Zgnębiony Thyn zobowiązał uroczysto swoich następców, aby postarali się je odzyskać. Mijały stulecia. szmaragdy przechodziły z rąk do rąk i nie wracały. Dopiero przypadkiem mój pradziadek dowiedział się, że nabył je młody człowiek, pański ziomek. Zaproponował kupno, lecz spotkał się z odmową. Upłynęło jeszcze pół stulecia, gdy obecny administrator generalny, którego poznałem jako oficera piechoty kolonialnej i któremu opowiedziałem kilkakrotnie dzieje owych klejnotów, zwierzył mi się, że może uda mu się je odzyskać — dla mnie. Obiecałem mu zapłacić pełną wartość i... kilka tygodni temu powrócił ze szmaragdami. Trzeba panu wiedzieć, że chciałem ozdobić temi kamieniami posąg mego wielkiego przodka, ale — spojrzał żałośnie na list z

ostrzeżeniem. Teraz to już niemożliwe.

Denis popijał herbatę, kiwając głową. Nadzwyczajna historia: zgadzała się słowo w słowo z wiadomościami mu szczegółami. Pierwszy lord Tamorley, nabab indyjski, który niewątpliwie wyłudził szmaragdy od jakiegoś księcia... Opowiadanie paryskiego jublera o propozycji kupna cennych kamieni ze strony jednego z europejskich monarchów... Naturalnie ten ostatni szczegół był fałszywy.

Dzieje słynnych szmaragdów przed stawiała się z historycznego punktu widzenia niezmiernie interesująca. — Ostatni zaś ich rozdział stanowił prawdziwy rekord w rocznikach kryminalnych. Było jasne, że cesarz nie wiedział o kradzieży. De Grignon dał mu do zrozumienia, że udało mu się przeprowadzić sprytne kupno.

Plan jego był prosty. Szczęście posłużyło mu o tyle, że lady Tamorley wywozła własnowolnie cenne klejnoty zagranicę. Ale nawet gdyby się tak nie stało, baron potrafiłby stworzyć tę sama kompromitująca dla niej sytuację w Anglii i zdążyć uciec w porę do Indochin, gdzie, jak sądził był bezpieczny.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Rok założenia 1846.
Adr. Telegr. „Komunalna“
Konto czek.: Poznań Nr. 204.108.

Komunalna Kasa Oszczędności

Rok założenia 1846.
Adr. Telegr. „Komunalna“
Konto czek.: Poznań Nr. 204.108.

powiatu grudziądzkiego w Grudziądzu ul. Wybińskiego 39. Tel. 220 i 264.

1544

Przyjmuje wkłady oszczędnościowe za wysokim oprocentowaniem i załatwia wszelkie transakcje bankowe.
Stan wkładów oszczędnościowych w Kasie wynosi według ostatniego bilansu ca. 3, mil. zł na 17.500 książeczkach.

Bilans netto Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Wejherowa na rok obrachunkowy 1930

Aktywa				Pasywa					
1. Gotówka w Kasie			8.422	28	1. Kapitał zakładowy		50.000	—	
2. Lokaty wzgl. r-ki bież. w bankach:					2. Fundusz rezerwowy		79.859	57	
a) Bank Polski — żyro i zastępstwo	21.641	36			3. Fundusz wyrównawczy		66	—	
b) P. K. O. Poznań	4.482	09			4. Wkłady oszczędnościowe:				
c) inne	8.682	34	34.805	79	a) bezterminowe (dienne)	158.433	45		
3. Papiery wartościowe:					b) terminowe (do 3 mies.)	193.122	40		
a) akcje Banku Polskiego	354	—			c) terminowe (ponad 3 mies.)	146.177	51	497.803	36
b) udziały Komunalnego Banku Kredytowego, Poznań	8.600	—	8.954	—	5. Rachunki bież. (wierzyciele)			130.364	50
4. Pożyczki terminowe (za skryptem dłużnym)			128.072	26	6. Redyskont weksli			26.069	—
5. Pożyczki terminowe (hipoteczne)			28.277	—	7. Pożyczki udzielone Kasie:				
6. Pożyczki terminowe kom. (m. Wejherowo)			63.845	13	a) terminowe Komunalny Bank Kredytowy, Poznań	46.009	—		
7. Weksle zdyskontowane			88.012	26	b) w rach. bież. Komunalny Bank Kredytowy, Poznań	28.992	65	74.992	68
8. Rachunki bież. (dłużnicy)			474.005	81	8. Różni wierzyciele (Sumy przechodnie)			2.722	53
9. Różni dłużnicy (Sumy przechodnie)			28.223	34	9. Różni za inkaso			30.599	76
10. Rachomości po uwzględnieniu 10% amortyzacji			12.880	—	10. Czysty zysk p. 31. XII. 1930			13.629	26
11. Inkaso			30.599	76					
Razem:			906.097	63	Razem:			906.097	63

STRATY

Rachunek strat i zysków per 31. XII. 1930

ZYSKI

1. Procenty zapłacone wzgl. dopisane przez Kasę			59.637	26	1. Procenty pobrane przez Kasę			109.461	66
2. Prowizja zapłacona przez Kasę			184	43	2. Prowizja pobrana przez Kasę			9.911	35
3. Koszty handlowe:									
a) osobowe	31.178	71							
b) rzeczowe	13.261	54	44.440	25					
4. Amortyzacja ruchomości (10% od 14.311,81)			1.431	81					
5. Czysty zysk p. 31. XII. 1930			13.629	26					
Razem:			119.373	01	Razem:			119.373	01

Rada Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Wejherowa

(—) Leon Prusiński (—) Jan Müller (—) Stapelmann (—) Tadych

Zarząd Komunalnej Kasy Oszczęd.
miasta Wejherowa—Wejherowo

(—) Biliński (—) W. Stark (—) Goerendt

Zbadano — Wejherowo 3. II. 1931.

Przew. Kom. Rew. Inż. Kuniewski

Wyszecki

Wejherowo, dnia 17 stycznia 1931.

(—) Małota Dyrektor Kasy.

Kandydatów na szoferów
przyjmuje każdego czasu na najdogodniejszych warunkach i przy najkrótszym czasie nauki

Szkoła Szoferów Grudziądz
Franc. Lipińskiego.
Mickiewicza 19. - telef. 494 i 94 3918 (naprzeciw Gazowni).

1000-osobowa szkoła otrzymała po ukończeniu kursu na kierowców samochodowych.

Restauracja „POD BACHUSEM“
BYDGOSZCZ, Gdańska 54, tel. 2033

Poleca: ciepłe i zimne zakąski oraz napoje wszelkiego gatunku po cenach bardzo niskich

Uwaga: Lokal otwarty do godz. 2 w nocy.

6596 **Właśc. LEON RYBAJ**

Pewna egzystencja!

Od 11 lat istniejąca pracownia swetrów i pończoch wszelkiego rodzaju z nowymi maszynami ze składem, towarem i mieszkaniami z powodu choroby za połowę ceny 12. tysięcy zł. gotówka na sprzedaż. Wiadomość w Administracji „Dnia Bydgoskiego“.

6682

Budynek przemysłowy

przy ul. Bydgoskiej
(dawn. Warsztaty mech. samochod.) nadające się także na różne przedsiębiorstwa lub składnice jest natychmiast całkowicie albo częściowo do wdzierżawienia. Zgl. do fir. **B. Włomowski**
Toruń, Żeglarska 28. (6233)

HOTEL

Naprzeciwko dworca głównego
Tel. 250-51 i 263-06.

CONTINENTAL

wl. Bałtyckie Tow. Terenowe z o. o.

3100

Przeszło 100 łóżek
Łazienki, płynąca woda
Telefony w pokojach

GDĄŃSK

SWIATOWID Legion Potępięców

potężny dramat monumentalny z czasów Wielkiej Wojny
W rolach główn.: **Gary Cooper i Fay Wray**
Ponadto nadprogram.

Ostatnie dwa dni!

DZWIĘKOWE — KINO — PALACE

Dziś i dni następne!

potężne arcydzieło dźwiękowe.
W roli głównej **Oleś Czechowa, M. A. Szlettow**
bohater filmu „Wolga”. Ponadto: dodatek rysunkowy Flejszera

„Trójka!”

Pieśń miłości i tęsknoty.
Ponadto: dodatek rysunkowy Flejszera

Tajemnicza 3

6680
proszę obejrzeć w oknie wystawowym F-my
B. Araczeński
Chelmińska przy Rynku.

Gabinet Kosmetyczny „Markiza”

przy ul. Bydgoskiej nr. 26. Średnica, przyjmuje od 10 rano do 7 wiecz. Masaże lecznicze, kosmetyczne maseki odmładzające, upiększające i Hennowanie. 6620

DZWOŃ - Gdy światło Ci zgaśnie

MACIEJEWSKI

6643
ZAKŁADY ELEKTROTECHNICZNE F. MACIEJEWSKI
GRUDZIADZ, Mickiewicza 4
Radjo! Motory! Ładowanie akumulatorów! Instalacje! Tanio! Fachowo!

Tajemnicza 3

6680
proszę obejrzeć w oknie wystawowym F-my
B. Araczeński
Chelmińska przy Rynku

Zawiadomienie!

Z dniem dzisiejszym otwieram w Bydgoszczy, przy ul. Gdańskiej 30.
Skład Wyrobów Tytoniowych i artykułów piśmiennych

Staraniem mojem będzie jaknajrzetelniej Szanowną Klientelę obsłużyć. — O łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa proszę.

6681 **Fr. Marmurowicz.**

BANK WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ „VESTA”

Rok założenia 1873

Centrala: Poznań, Sw. Marcin nr. 61 — ubezpiecza:

- na życie
- od nieszczęśliwych wypadków
- od odpowiedzialności cywilnej
- od szkód samochodowych
- od ognia
- od kradzieży z włamaniem
- szyby od rozbicia
- ziemiopłody od gradobicia

Zbiór składki koncernu w roku 1929 przeszło zł 25.000.000

Wnioski o ubezpieczenie przyjmuje:

Reprezentacja w Toruniu, ul. Bydgoska 35, tel. 415

Poszukujemy na Toruń i okolice dzielnych akwizytorów we wszystkich działach za wysokim wynagrodzeniem. 5137

Szkoła Zawodowa

od r 1898
Kurs handlowy, stenografii, maszyn biurowych, nowoczesnej księgowości rolniczej, przemysłowej, rękodzielniczej, współdzielczej i komunalnej i t. p. Czesne dla wojsk. tylko zł. 20.—, dla dojeżdżających zł. 25.— miesięcznie. 1540
Dyrekcja Toruń, Żeglarska nr. 25, II p., telefon 897.

Docent Dr. ZURAŁSKI

6668
przyjmuje od dnia 16 lutego 1931 r. wyłącznie
w Lecznicy Privatnej położniczo-ginekologicznej
Poznań, ul. Fredry 8 (naprzeciw opery)
Telefon Lecznicy 3134 godz. przyjęć 12-1 i 4-5
Mieszkanie prywatne: ul. Przecznoia 7 tel. 77-72

MEBLE

kuchenne sypialne i pozagarniturowe otrzyma każdy wprost z fabryki na dotąd niebywałych warunkach ulgowych

każdy DZIŚ może sobie urządzić wygodne i gustowne mieszkanie, naszymi meblami, słynącymi z solidności i dobrego wykonania, nie odczuwając ciężaru splat.

jeszcze żądać warunk. sprzedaży, cenników i szkiców

Zakłady Przemysłu Drzewnego J. Szprega, Czersk, Pom.
Poszukujemy na każdy powiat zastępców. 6497

Zanim

oddasz rower do reperacji wstap do Grabowskiego ul. Szczytna 3. Najtańszy warsztat. Wejście przez sień. 6673

Inteligentna

lat 23, pol. niem. j. poszukuje posady jako Kasjerka, Bufetowa lub Kelnerka. Oferty do Gazety Gdańskiej Gdańsk pod nr. 13 6663

Warszawska

przyjmuje robotę, wykonawa bardzo dobrze po umiarkowanych cenach. Piechościńska, Gdańsk, Pfefferstadt 8, II piętro. 6671

TANIO

Bielizna wszelk. rodzaju
Nowości stale nadchodzą.
Ceny znacznie niższe!

B. Wilamowski
TORUŃ 6291
ul. Żeglarska 28

Polecamy nasz bogato zaopatrzon skład we wszystkie
TOWARY ŻELAZNE, NARZĘDZIA

oraz
SPRZĘTY KUCHENNE

F-a. JUL. MUSOLFF
Tow. z ogr. poręką
ul. Gdańska 6 **BYDGOSZCZ** Tel. 26 i 1650 6040

Browar Pomorski

Józefa Chronowskiego
Tel. 195 Podgórz-Toruń Tel. 195

poleca
swe za wyróżnienie uznane piwa pod nazwą
„ŚMIETANKA POMORSKA” SŁODOWE,
„KARAMEL POMORSKI” KOZŁAK (BOCK)

Poszukujemy zastępców

na Pomorzu i w Gdyni dla wielkiego koncernu ubezpieczeniowego. Ofiarujemy korzystne warunki. Zgłoszenia z referencjami pod nr. 6672 do Redakcji „Dnia Pomorskiego” oddział w Gdyni, ul. ro lutego. 6672

KAWIARNI „CRISTAL”

w Gdyni, przy ul. Świętojańskiej 6683

Pierwszorzędny nowoczesny europejski lokal.

Łaskawym względem SZANOWNEJ PUBLICZNOŚCI poleca się ZARZĄD.

chemicznej pralni „Tęcza”

Toruń, Mickiewicza 108
Cena za chemiczne pranie swetra wełnianego 3 zł. 6623

Dom

w śródmieściu z wolnym mieszkaniem tanio do sprzedania. Wiadomość: Żeglarska 5, parter. 6624

Nauczycielka-wychowawczyni

zarządzająca gospodarstwem domowym poszukuje posady w większym majątku lub mieście. Poważne referencje. Łaskawe zgłoszenia do Adm. „Dnia Pomorskiego” pod 6641.

Skład kolonialny

z towarem, mieszkaniem za 2.200 zł. z powodu zmiany stosunków rodzinnych sprzedaje Matuszewska, Bydgoszcz, Kujawska 31. 6362

Dokój

z wykwiutnem utrzymaniem do wynajęcia zaraz lub od 1. Adres wskaże administracja. 6675

Odstąpić

z pokoje z kuchnią. Wiadomość: Chelmińska Szosa 22, w stolarni. 6660

Dzierżawa.

Sklep z dwoma pokojami i kuchnią nadający się na każdy interes od zaraz do wydzierżawienia. Jan Duszyński, Jabłonowo Pom. 6670

Ziola lecznicze

według przepisów sławnych lekarzy przeciw chorobom żołądka, kiszek, płuc, nerwów, wątroby, nerek, pęcherza, hemoroidom, upławom, obstrukcji, kamieniom żółciowym, kaszlowi, astmie blednicy, sklerozie, artretyzmowi, reumatyzmowi, etc. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej. Adres: Liszki Apteka 656

Reperuar Teatru Toruńskiego

W sobotę, dnia 21 bm. o godz. 20-ej
Premjera „Pani Ministerowa”
Krotchwiła w 3 aktach.
A. Grzymała-Siedleckiego

W niedzielę, dnia 22 bm. o godz. 16-tej
„Targ na dziewczęta”
Operetka w 3 aktach
W. Jacoby'ego
(Ceny znizone)

W niedzielę, dnia 22 bm. o godz. 20-ej
„Pani Ministerowa”
Krotchwiła w 3 akt.
A. Grzymała-Siedleckiego

W poniedziałek, dnia 23 bm. teatr nieczynny

We wtorek, dnia 24 bm. o godz. 20-tej
„Pani Ministerowa”
Krotchwiła w 3 aktach.
A. Grzymała-Siedleckiego

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego

Zamawiam niniejszem abonament „Dnia Pomorskiego” na miesiąc marzec 1931 r. i proszę należność **Zł. 3.39** pobrać przez listowego

Imię i nazwisko.....

Miejscowość..... Poczta.....

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty **Zł. 3.39** — tytułem prenumeraty „Dnia Pomorskiego” miesiąc marzec 1931 r. potwierdzam.

dnia.....

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego

Zamawiam niniejszem abonament „Dnia Bydgoskiego” na miesiąc marzec 1931 r. i proszę należność **Zł. 3.39** pobrać przez listowego.

Imię i Nazwisko.....

Miejscowość..... Poczta.....

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty **3.39** — tytułem prenumeraty „Dnia Bydgoskiego” na miesiąc marzec 1931 r. potwierdzam.

dnia.....

